

KAM-RYHMÄ

5/2015

10.11.2015

Aika	Ti 10.11.2015 klo 13.00 – 15.00	
Paikka	Kansallismuseo, neuvotteluhuone (Mannerheimintie 34)	
Läsnä	Museovirasto Museovirasto Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, SKS Valtion taidemuseo Kansalliskirjasto Arkistoyhdistys Kansallisarkisto Svenska litteratursällskapet, SLS Museoliitto Varastokirjasto	Annika Tuomala, puh.joht, sihteeri Petra Sormunen Ulla-Maija Peltonen Tuula Hämäläinen Pekka Heikkinen Liisa Vuori-Mattila Tomi Rasimus Jonas Lång Kimmo Levä Pentti Vattulainen
Poissa	KAVI KAVI Suomen kirjastoseura Valokuvataiteen museo	Mikko Kuutti Matti Lukkarila Virva Nousiainen-Hiiri Elina Heikka

Käsitteltävät asiat

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

3. Ajankohtaiset asiat

a. Jäsenmuutokset

KAM juridiikka-ryhmään on tulossa jäsenmuutoksia vuoden 2016 alusta.

Annika Tuomala jää äitiyslomalle 20.11.2015, Museoviraston edustajana KAM juridiikka-ryhmässä toimii tänä aikana Tuomalan sijainen lakimies Petra Sormunen (petra.sormunen@museovirasto.fi)

SKS:n Ulla-Maija Peltonen siirtyy SKS:n tutkimusyksikköön vuoden 2016 alussa. Vuoden 2016 alusta alkaen tilalle tulee arkistonjohtaja Outi Hupaniittu Arkistoyhdistyksestä.

Pentti Vattulainen jää pois ryhmästä, tilalle tulee jatkossa STKS:n edustajana Pekka Olsbo (pekka.olsbo@juu.fi)

b. KAM-juridiikkaryhmän Internet-sivut

Pentti Vattulainen esitti kysymyksen KAM juridiikka-ryhmän Internet-sivuista. Sivustoja ei ole käytetty kovin aktiivisesti ja Pentti Vattulaisen jäädessä pois, tulee ratkaista kuinka sivuston hallinnointi jatkossa toteutetaan. Tarkoitus on, että olisi KAM-juridiikkaryhmällä olisi näkyvyyttä myös suhteessa yleisöön. Pekka Heikkinen lupasi selvittää, onko sivustoa mahdollista yhdistää esimerkiksi KDK:n sivustoon.

c. Lainauskorvausjärjestelmän laajentuminen kirjastoalalla

Pekka Heikkinen kertoi lyhyesti lainauskorvausjärjestelmän laajentumisesta kirjastoalalla. Tällä hetkellä luonnos hallituksen esitykseksi on lausuntokierroksella, Kansalliskirjasto tulee jättämään lausunnon asiasta.

d. Arkistolakiuudistus

Jonas Lång ja Tomi Rasimus kertoivat, että tämän hetken tietojen mukaan arkistolakipaketti olisi menossa eduskuntaan alkuvuodesta, tarkoituksena on ilmeisesti että arkistolaki tulisi voimaan ennen kesää ja yksityisarkistolaki vuoden 2017 alusta. Keskusteltiin lyhyesti uudistuksen sisällöstä ja tämän hetkisestä ehdotuksesta. Luonnokset hallituksen esityksiksi koskien lakia Kansallisarkistosta ja yksityisarkistolaiksi ovat lähdössä marraskuussa lausuntokierrokselle.

4. Hakemus Tietosuojalautakunnalle koskien KAM-organisaatioiden yhteisen nimitietopalvelun perustamista

Liite 1

Annika Tuomala ja Pekka Heikkinen kertoivat KAM-juridiikkaryhmälle hakemusluonnoksesta Tietosuojalautakunnalle koskien KAM-organisaatioiden yhteisen nimitietopalvelun perustamista, joka on valmisteltu Kansalliskirjaston ja Museoviraston yhteistyönä.

Osana opetus- ja kulttuuriministeriön Kansallinen Digitaalinen Kirjasto-hanketta kirjastot, museot ja arkistot valmistelevat yhteistä nimitietopalvelua, johon KAM-organisaatiot voisivat yhdessä tuottaa toimijatietoja toistensa käyttöön. Tarkoituksena on keskittää toimijoiden henkilötietoja yhteiseen toimijatietokantaan, yhdistää ja yhtenäistää niiden tallennuskäytänteitä sekä mahdollistaa tietojen jakaminen muistiorganisaatioiden sisäiseen käyttöön.

Hakemuksen tarkoituksena on hakea lupaa aineistojen tunnistamisen ja valinnan kannalta välttämättömien henkilötietojen, kuten henkilöiden elinvuosien sekä ammattitietojen käsittelyyn ja

avaamiseen KAM-organisaatioiden yhteisessä nimitietopalvelussa. Tarkoituksena on, että palvelun koko tietosisältöä saavat hyödyntää auktorisoidut käyttäjät kirjastoissa, arkistoissa ja museoissa sekä palvelun tuottamiseen osallistuvissa yhteistyöorganisaatioissa.

Hakemus on tarkoitus lähettää Tietosuojalautakunnalle loppuvuoden 2015 aikana. Asiasta keskusteltiin. Asiaan liittyy hankalia kysymyksiä, joita on todennäköisesti tarpeen selvittää tietosuojalautakunnalle, mutta hakemuksen tarkoitus koettiin tärkeäksi. Myös Kansalliskallio oli kiinnostunut tulemaan mukaan allekirjoittajaksi.

5. Tietosuojavaltuutetun 7.10.2015 antama lausunto arkistosektorin KDK-yhteistyöverkoston suositluonnoksesta "Henkilötietojen näyttäminen metatietoina Internetissä".

Liite 2

Ulla-Maija Peltonen ja Jonas Lång kertoivat tietosuojavaltuutetun 7.10.2015 antamasta lausunnosta liittyen arkistosektorin KDK-yhteistyöverkoston suositluonnokseen. Hakemuksen taustana on se, että KDK-Finnassa on tarpeen pystyä toimimaan ja tulossa on myös arkistojen yhteinen hanke, jota varten on päätettävä mitä metatietoja luetteloinnissa käytetään verkossa avoimessa palvelussa.

Tietosuojavaltuutetun lausunto edellyttää suostumuksen pyytämistä henkilötietojen käyttöä varten, joka on käytännössä aineiston laajuuden johdosta mahdotonta. Lausunnossa on myös viitattu kuolleiden tietosuojaa koskeviin käytäntöihin. Tuleva arkistolakiuudistus paketti tulee helpottamaan tilannetta omalta osaltaan, jos lainsäädäntö menee läpi sellaisenaan.

Keskusteltiin yleisestikin tietosuojaan liittyvistä käytännön ongelmista kirjasto-, arkisto- ja museoalalla.

Keskusteltiin myös henkilötietolain ja tekijänoikeuslain punninnasta liittyen mm. isyysoikeuteen.

Lisäksi keskusteltiin arkaluonteisten tietojen julkaisemisesta ja punninnasta suhteessa tietosuojaan ja kuinka on tulkittava sitä, milloin rekisteröity on itse saattanut julkiseksi poliittisen tai uskonnollisen vakaumuksensa ja kuinka se vaikuttaa asiassa tehtävään harkintaan.

6. Kysymys käsiteltäväksi ATT-hankkeen juridiselta työryhmältä

"Onko mahdollista saada museoiden ja arkistojen sopimusten käyttöehtoihin muutosta ja kuvien luovutusehtoihin tarkennusta, jossa kuvien luovutus tutkimuskäyttöön sisältäisi rinnakkaistallentamisen?"

KAM-juridiikkaryhmälle oli välitetty Pekka Heikkisen kautta kysymys ATT-hankkeen juridiselta työryhmältä. Kysymyksenä on: ”Onko mahdollista saada museoiden ja arkistojen sopimusten käyttöehtoihin muutosta ja kuvien luovutusehtoihin tarkennusta, jossa kuvien luovutus tutkimuskäyttöön sisältäisi rinnakaistallentamisen?”

Asiasta keskusteltiin. KAM-juridiikka ryhmässä oli epäselvyyttä kysymyksen tarkemmasta sisällöstä ja siitä, mikä kysymyksen taustana on tai mitä sillä tavoitellaan. Asia liittyy ilmeisesti tutkimuskäyttöhankeeseen avaamiseen, jossa oli käyty läpi kuvien käyttöehtoja. Avoin julkaiseminen ja kuvien käyttö on koettu epäselväksi. Kuvien käyttöön toivottaisiin laajempia mahdollisuuksia, jotka toisaalta voisivat vaikuttaa hinnan muodostumiseen. Museoviraston käyttöehtojen mukaan kuvat tulisi hävittää käytön jälkeen, joten erillistä lupaa rinnakaistallentamiseen ei ole annettu, ellei sitä erikseen ole pyydetty. Mahdollisena huolena on että rinnakaistallentaminen voi heikentää kuvien laadun sekä niihin liittyvien oikeuksien hallintaa.

Sovittiin, että asian käsittelyä jatketaan joko niin, että KAM-juridiikkaryhmän edustaja osallistuu ATT-hankkeen seuraavaan tapaamiseen 7.12.2015 tai ATT-hankkeen edustajat kutsutaan KAM-juridiikkaryhmän seuraavaan kokoukseen 16.2.2016. Museoviraston kuvakokoelmista voidaan pyytää Ismo Malista tai Hannu Häkkistä osallistumaan keskusteluun tarvittaessa.

7. Tietosuojaseminaari v.2016

Keskusteltiin valmistelussa olevasta tietosuojaseminaarista vuodelle 2016. Seminaarin tarve on olemassa edelleen. Tietosuoja koskevat kysymykset ovat erityisen ajankohtaisia, KAM-sektorin kenttää olisi tarpeen informoida, tietosuoja ei ole kovin hyvin tunnettua ja tietosuoja-asetuksen voimaantullessa asiasta olisi syytä muutenkin tiedottaa.

Keskusteltiin seminaarin kohderyhmästä. Kohderyhmänä ovat toisaalta kentällä toimivat henkilöt, jotka soveltavat henkilötietolakia käytännössä, mutta toisaalta olisi tarpeen myös pyrkiä tuomaan esille lainsäädäntöön liittyviä ongelmakohtia (esimerkiksi käytännön esimerkkien kautta) päättäjätahoille ja pyrkiä vaikuttamaan asioihin laajemmin.

Haasteena vaikuttaa olevan sekä tekijänoikeus- että tietosuojapuolella, että tiettyjen toimenpiteiden tai hankkeiden juridisia mahdollisuuksia ja vaikutuksia ei selvitetä etukäteen kunnolla. Esimerkiksi Finnassa on jo tällä hetkellä kyseenalaisia tietoja.

Seminaariin palataan tulevissa kokouksissa. Kohderyhmä on päätettävä. Keskusteltiin yleisestikin mahdollisista vaikuttamiskeinoista KAM-sektorin alalla.

8. KAM-juridiikka ryhmän puheenjohtaja v. 2016

Vuonna 2016 KAM-juridiikkaryhmän puheenjohtajana toimii Jonas Lång. Lisäksi sovittiin, että Outi Hupaniittu tukee puheenjohtajaa pöytäkirjojen laatimisessa jne.

9. Muut asiat

- Ulla-Maija Peltonen kertoi, että SKS:n kotisivuilla olevasta Open Access-selvityksestä. Sivulta löytyy linkki SKS:n Avoin tiede -projektiin. Raportti open access –julkaisemisesta 27.8.2015 Niklas Alén, SKS <http://www.finlit.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/kansallinen-kulttuuriperinto-kaikkien-saataville#.VkMBKivUd7Y>
- Pekka Heikkinen kertoi EU- ratkaisusta, joka koski kokouksessa läsnä olleiden henkilöiden nimien julkaisemisesta vs. tietosuojaa: Bavarian Lager v. komissio, T-194/04 k. 15–33. Lisäksi aikaisempi tuomio Bavarian Lager v. komissio, T-309/97; EU tuomoistuimen ratkaisu C-28/08 P vuodelta 2010. Tapausta on käsitelty Heikki Kullan artikkelissa ”Kynnyseoria, viitausteoria ja nimitietojen turva.” Löytyy verkkojulkaisuna prof Eija Mäkisen juhlaulkaisusta ”Julkista - yksitystä - millaisissa rakenteissa?”
- Tuula Hämäläinen kertoi ”Sharing is caring”- seminaarista. Tanskan Kansallisgallerian sivuilla on selvitys koskien tekijänoikeuden ulkopuolista aineistoa. www.smk.dk

10. Seuraava kokous

Sovittiin, että seuraava kokous järjestetään SLS:ssa tiistaina 16.2.2016 klo 13–15. Puheenjohtaja Jonas Lång lähettää kutsun KAM-juridiikkaryhmälle lähempänä.

11. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:50.